

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 24.04.2006, sp. zn. 17 Co 487/2005, ECLI:CZ:KSHK:2006:17.CO.487.2005.1

Číslo: 75/2007

Právní věta: Rozsudek pro uznání lze vydat i ve věcech, kde je žalobou požadováno zcela výjimečné zvýšení odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění podle § 7 odst. 3 vyhlášky č. 440/2001 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

Soud: Krajský soud v Hradci Králové

Datum rozhodnutí: 24.04.2006

Spisová značka: 17 Co 487/2005

Číslo rozhodnutí: 75

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Řízení před soudem, Rozhodnutí soudu

Předpisy: § 7 odst. 3 předpisu č. 440/2001Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Rozsudkem ze dne 2. 6. 2005 O k r e s n í s o u d v Havlíčkově Brodě žalovanému uložil, aby žalobci ad a) zaplatil 1 656 737,30 Kč s 2% úrokem z prodlení od 14. 10. 2004 do zaplacení a platil mu počínaje 16. 9. 2004 10 000 Kč měsíčně (výrok I), žalobkyni ad b) aby zaplatil 1 953 208 Kč s 2% úrokem z prodlení od 14. 10. 2004 do zaplacení a 69 670 Kč a aby jí platil počínaje 1. 10. 2004 6967 Kč měsíčně a počínaje 1. 1. 2005 dalších 324 Kč měsíčně (výrok II), žalobkyni ad c) aby zaplatil 685 800 Kč s 2% úrokem z prodlení od 14. 10. 2004 do zaplacení a 36 589 Kč (výrok III), dále jej zavázal povinnostmi nahradit náklady řízení žalobci ad a) 56 088,40 Kč, žalobkyni ad b) 61 650,30 Kč a žalobkyni ad c) 18 101,30 Kč (výrok IV) a zaplatit soudní poplatek 216 850 Kč (výrok VI), a konečně rozhodl, že změnu žaloby, provedenou žalobci ad a) a c), nepřipouští (výrok V).

Vyhovění žalobě založil na zákonné fikci, že žalovaný žalobci uplatňované nároky uznal (§ 114b odst. 5, § 153a odst. 3 o. s. ř.). Vyložil, že se žalovaný na první výzvu k žalobě nevyjádřil, byl proto k vyjádření vyzván usnesením vydaným podle § 114b odst. 1 o. s. ř. (s náležitým poučením o následcích případného nevyhovění), doručeným 20. 12. 2004, a fikce uznání nastala proto, že vyjádření nepodal ani v takto poskytnuté dodatečné (30denní) lhůtě. Podání, doručené těsně před koncem lhůty (18. 1. 2005), v němž žalovaný žádal o její prodloužení o dalších 30 dnů, a to prý na bližší seznámení s daným případem, kvalifikoval soud prvního stupně jako z hlediska § 114b odst. 5 o. s. ř. nedostatečné, protože žalovanému byla žaloba doručena už 9. 11. 2004, na případné vyjádření k ní tedy měl času nepochybně dostatek a jím sdělovaný důvod žádosti o prodloužení lhůty proto za vážný pokládat nelze. Po stránce hmotněprávní soud prvního stupně kvalifikoval žalobci uplatněné nároky

podle § 427, § 429, věty první, § 442 odst. 1 a § 444 až § 447 obč. zák. (upravujících odpovědnost provozovatele dopravního prostředku za škodu způsobenou zvláštní povahou provozu na zdraví) a § 517 obč. zák. (o úrocích z prodlení). Výrok o nákladech odůvodnil především procesním úspěchem žalobců (§ 142 odst. 1 o. s. ř.) a poplatkový výrok ustanovení § 2 odst. 3 a § 6 odst. 2, 3 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších změn a doplnění.

Proti tomuto rozsudku se žalovaný odvolal a navrhl jeho zrušení a vrácení věci k dalšímu řízení okresnímu soudu. Především namítl, že v dané věci vůbec nepřichází vydání rozsudku pro uznání v úvahu, protože by tu nebylo možno schválit smír (§ 153a odst. 2, § 99 odst. 1 a 2 o. s. ř.). Brání tomu podle něj ustanovení § 7 odst. 3 vyhlášky č. 440/2001 Sb., které dává právo zvýšit odškodnění za bolest a ztížení společenského uplatnění, určené podle jiných ustanovení tohoto předpisu, jen soudu, nikoliv tedy účastníkům, jejich dohodě (žalovaný v této souvislosti odkazoval na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ve věcech sp. zn. [1 Cz 60/88](#) a [25 Cdo 1412/2001](#)), a stanoví pro toto zvýšení zvláštní a přísné podmínky (musí jít o případ hodný zvláštního zřetele, kdy kulturní, sportovní či jiné zapojení poškozeného bylo před škodnou událostí na vysoké úrovni a mimořádné). Ostatní posuzované nároky - mínil žalovaný - se od požadovaného zvýšení náhrad za bolest a ztížení společenského uplatnění odvíjejí. Poukázal i na judikaturu Ústavního soudu, z níž zdůraznil, že fikci uznání nároku lze uplatňovat jen tam, kde je podle zákona plně odůvodněna. Za nesprávné měl i posouzení svého podání z 18. 1. 2005. Z ustanovení § 55 o. s. ř. vyvozoval, že stačilo sdělení, jaké důvody mu v dodržení vytčené lhůty k vyjádření brání. Vysvětloval, že danou dopravní nehodu nahlásil vedlejšímu účastníkovi, u něhož je pojištěn, neměl poznatky, v jakém stadiu se vyřizování věci pojišťovnou nachází, a chtěl se seznámit s podrobnostmi. Konečně soudu prvního stupně vytkl, že se v otázce vedlejšího účastenství nedržel důsledně § 93 odst. 2 o. s. ř., když pojišťovnu nevyzval k vyjádření, zda v řízení v pozici vedlejšího účastníka skutečně chce vystupovat, a ani v odůvodnění svého rozhodnutí se nezmiňuje o tom, jestli se vedlejším účastníkem vůbec stala a jak se k žalobě vyjádřila.

Žalobci navrhli potvrzení rozsudku. Jeho výrok, odůvodnění i předchozí procesní postup soudu prvního stupně měli za správné.

Vedlejší účastník na straně žalovaného se naopak ztotožnil s odvoláním.

Po zjištění, že bylo odvolání podáno k tomu oprávněnou osobou (§ 201 o. s. ř.) a včas (§ 204 odst. 1, věta první, o. s. ř.), K r a j s k ý s o u d v Hradci Králové napadený rozsudek přezkoumal, a to včetně řízení, jež jeho vydání předcházelo. V části výroku I. rozsudek okresního soudu zrušil a řízení zastavil, ve výročí II. a III. (a části výroku I.) rozsudek soudu prvního stupně potvrdil.

Z odůvodnění:

Dospěl k závěrům, že v daném případě byly splněny zákonné podmínky pro vydání usnesení podle § 114b odst. 1 o. s. ř., že toto rozhodnutí mělo všechny potřebné náležitosti, že bylo žalovanému řádně doručeno a že se žalovaný v jím vytčené lhůtě k žalobě nevyjádřil, je nesporné (ani odvolatel to nezpochybňuje), a krajský soud proto v tomto ohledu pro stručnost odkazuje na přílehlavé odůvodnění napadeného rozsudku.

Právní názor žalovaného, že vydání rozsudku pro uznání v dané věci brání zákaz uzavřít o předmětu tohoto řízení smír, krajský soud nesdílí.

Obecně nelze smír uzavřít ve věcech rozhodování o osobním stavu, ve věcech, v nichž lze zahájit řízení i bez návrhu, a konečně ve věcech, v nichž dohodu účastníků o předmětu řízení nepřipouští hmotné právo. O první dva z uváděných případů v dané věci nejde zjevně. O třetí - a právě ten má odvolatel na mysli - ovšem rovněž ne. Je sice pravda, že § 7 odst. 3 vyhlášky č. 440/2001 Sb. doslova

praví, že odškodnění vypočtené podle této vyhlášky může ve zvlášť výjimečných případech hodných zvláštního zřetele přiměřeně zvýšit jen soud, nicméně vykládat toto pravidlo tak, že vylučuje dohodu účastníků o takovém plnění - a tedy i schválení případně uzavřeného smíru soudem - nelze. Tak především je úlohou vyhlášky č. 440/2001 Sb. objektivizovat a materializovat újmy, způsobené poškozenému bolestí a ztížením společenského uplatnění, stanovením úhrad za ně. Tento úkol plní tím, že upravuje způsob určení výše peněžních náhrad. Její úlohou není upravovat způsob uplatnění nebo uspokojení těchto nároků, a už proto nemůže nic měnit na obecných principech, které jinak v tomto ohledu platí. Nazíráno takto je pak třeba vykládat ustanovení § 7 odst. 3 tak, že tu normotvůrce především vyjádřil povědomost, že není v jeho možnostech dát pravidla pro určování náhrad v jistých mimořádných případech, a že to, že pro tyto případy odkazuje na soud, ve smyslu jeho výslovného poukazu na § 7 odst. 1 o. s. ř. logicky znamená, že soud má rozhodovat jen v případech sporných (srov. znění § 7 odst. 1 o. s. ř. a dále i § 2 téhož zákona). Uvedený výklad pak plně koresponduje se základním účelem občanskoprávního řízení, totiž poskytování ochrany těm právům, která byla ohrožena nebo porušena. Z pohledu těchto - podle krajského soudu rozhodných - hledisek pak obecně není uzavření dohody o zvýšeném odškodnění za bolest a ztížení společenského uplatnění stranami právního vztahu (poškozeným a odpovědným), resp. účastníky řízení, nic na překážku. Dohoda s takovým obsahem je nepochybně platná. Okolnost, že poškozený a odpovědný jako účastníci řízení o náhradě za bolest a ztížení společenského uplatnění uzavřou smír, podle něhož je odpovědný subjekt povinen zaplatit poškozenému zvýšené náhrady, schválení takového smíru nebrání.

Opačný výklad nevyplývá ani z rozhodnutí, která odvolatel označuje. Tato rozhodnutí neodpovídají na rozebíranou otázku, nýbrž řeší předpoklady zvýšení náhrad.

Pro úplnost je na místě doplnit, že i kdyby bylo možno odvolatelovu právnímu názoru na otázku přípustnosti uzavření smíru ve věcech mimořádného zvýšení náhrad za bolest a ztížení společenského uplatnění přisvědčit, neměnilo by to nic na tom, že u ostatních žalobci uplatňovaných nároků by se taková překážka vydání rozsudku pro uznání uplatnit nemohla. Jde zjevně o nároky na sporném mimořádném zvýšení procesně zcela nezávislé.

Krajský soud je se soudem prvního stupně zajedno i v tom, že podáním doručeným 18. 1. 2005 žalovaný fikci uznání nároku předejít nemohl. Měl-li by vůbec být obsah tohoto podání vykládán jako sdělení důvodu, který měl žalovanému ve včasném vyjádření bránit, totiž že dosud není s věcí dostatečně obeznámen, pak nejenže je na místě přisvědčit argumentaci okresního soudu, že měl na takové seznámení zjevně času dost, ale navíc je třeba si uvědomit, že pokud žalovaný skutečně neměl náležité skutkové informace, mohl - a měl - se ve vytčené lhůtě zkrátka k žalobě vyjádřit v tom smyslu, že uplatněné nároky neuznává, protože mu (momentálně) skutečnosti žalobci uváděné prostě nejsou známy. To by pro účely daného řízení bylo vyjádření z hlediska čistě procesního naprosto dostatečné. Okresní soud by totiž na jeho základě mohl uzavřít, že nezbývá než přikročit k dokazování, a že dokazovány budou muset být všechny pro rozhodnutí významné skutkové okolnosti. Právě pro rozhodnutí o tom, zda vůbec a popř. jaké důkazy bude třeba v řízení provádět, požadované vyjádření mělo sloužit.

Žalovanému je třeba přisvědčit, že okresní soud měl pojišťovnu vyzvat ke sdělení, zda (z podnětu žalobců, vyjádřeného v žalobě označením této pojišťovny za vedlejšího účastníka) do řízení jako vedlejší účastník na straně žalovaného skutečně vstupuje. Nicméně jestliže jí místo toho doručil žalobu, pojišťovna na tomto základě začala jako vedlejší účastník vystupovat a okresní soud s ní jako s vedlejším účastníkem zacházel, lze tento nedostatek pokládat za plně zhojený. Rozhodně nemohl vést k nesprávnému rozhodnutí v dané věci. Že v odůvodnění napadeného rozsudku nebylo prezentováno stanovisko pojišťovny k žalobě, pak za pochybení v daném případě pokládat nelze, protože dostatečným podkladem pro rozhodnutí o věci byl už závěr, že žalovaný uplatněný nárok (fiktivně) uznal, a s věcnou argumentací vedlejšího účastníka pak nebylo a není zapotřebí se

vypořádat.

Jediné procesní pochybení, jež mělo za následek dílčí nesprávnost napadeného rozsudku, bylo přehlédnutí částečného zpětvzetí žaloby žalobcem ad a/. Došlo k němu v podání, doručeném okresnímu soudu 12. 1. 2005. Týkalo se částky 18 357 Kč včetně z ní vymáhaného úroku z prodlení. V tomto rozsahu soud prvního stupně o žalobě žalobce ad a) věcně rozhodovat neměl a měl tu řízení zastavit. Krajský soud tedy musel v téže části napadený rozsudek zrušit a řízení zastavit sám (§ 219a odst. 1, § 221 odst. 1 písm. c/ o. s. ř.).

Ve zbývající části rozhodnutí o věci samé jej ovšem jako správný potvrdil (§ 219 o. s. ř.). Stran právního hodnocení žalobci vymáhaného plnění odkazuje na správné odůvodnění tohoto rozhodnutí.

Že bylo právo na náhradu nákladů řízení přiznáno žalobcům, bylo nepochybně rovněž správné. Odpovídalo to výsledku řízení. Částečné zpětvzetí žaloby žalobcem ad a) na tom ve vztahu k němu nic nemění už proto, že se týkalo částky v porovnání s celkovým předmětem řízení poměrně nepatrné (srov. § 142 odst. 3 o. s. ř.). Výši výloh, na jejichž náhradu mají žalobci nárok, stanovil okresní soud sice poněkud nesprávně (zejména proto, že chybně vycházel z toho, že v projednávaném případě advokátka zastupovala více žalobců ve stejné věci a zároveň ve věcech spojených ve smyslu § 17 odst. 1 písm. a/ i odst. 2 vyhlášky č. 484/2000 Sb., když ve skutečnosti šlo o spojení více různých věcí několika žalobců, jinak řečeno ve vztahu k žalobcům se nejednalo o stejnou věc podle § 17 odst. 2 označené vyhlášky a ohledně každého z nich tak měla být vypočítána odměna advokátky samostatně – § 17 se tu neuplatní), ale nestalo se tak v neprospěch žalovaného (při správném výpočtu by z titulu odměny advokátky žalobců musel hradit částky vyšší), a protože úlohou odvolacího soudu v daném typu řízení je přezkoumat napadené rozhodnutí právě a pouze z pohledu možného poškození odvolatele (z čehož logicky vyplývá, že jeho rozhodnutí nemůže být pro odvolatele ještě nepříznivější), krajský soud toto pochybení napravit nemohl. Částky, které z titulu náhrady nákladů uložil žalovanému platit okresní soud, správné výše náhrad nesporně ani nedosahují, a krajský soud proto žalovanému vůči žalobcům uložil náhradovou povinnost znovu v téže výši.

Vedle žalovaného však zavázal toutéž povinností i vedlejšího účastníka na jeho straně. Z povahy a účelu vedlejšího účastenství, jimiž obecně je podpora některého z účastníků řízení, a ze zákonného pravidla, že vedlejší účastník má zásadně tytéž procesní práva a povinnosti jako účastník jiný (§ 93 odst. 3 o. s. ř.), totiž vyplývá, že vedlejší účastník musí nést stejné procesní důsledky neúspěchu v řízení, jako účastník jím podporovaný. Povaze jejich vzájemného vztahu pak podle krajského soudu nejprůběhavěji odpovídá, nesou-li takto náhradovou povinnost solidárně.

Totéž platí i o soudních poplatcích z žaloby. I ty je povinen platit z nadepsaného důvodu vedle žalovaného (jeho postavení poplatníka odůvodnil okresní soud v napadeném rozsudku naprosto správně) i jemu pomáhající vedlejší účastník. Krajský soud navíc stanovil jejich poplatkovou povinnost v nižší výši než soud okresní. Základy poplatků (§ 6 odst. 1, 2, 3, 7 zákona o soudních poplatcích) totiž podle jeho výpočtu ve skutečnosti v souhrnu činí 5 365 900 Kč a poplatky samotné pak představují úhrnem jen 214 640 Kč (se zaokrouhlováním podle § 6 odst. 7 zákona o soudních poplatcích). Při výpočtu základů poplatků (z žaloby každého z žalobců zvlášť) není důvod rozlišovat, že se část požadovaných rent již stala splatnou, renty je pro daný účel třeba zohlednit způsobem předvídaným v § 6 odst. 3 zákona o soudních poplatcích jako celek.

Úspěšní žalobci mají vůči žalovanému a vedlejšímu účastníku právo i na náhradu nákladů řízení odvolacího. Nároky sestávají z náhrad odměn advokátky, vypočítaných podle § 3 odst. 1 bod 6 a § 18 odst. 1 vyhlášky č. 484/2000 Sb., náhrad režijních výdajů advokátky podle § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., podílu toho kterého z žalobců (podle poměru na celkově vymáhané částce) na náhradě za advokátkou ztracený čas (§ 14 odst. 1 písm. a/, odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb.) a jejich cestovních výlohách (§ 13 odst. 4 téže vyhlášky, zákon č. 119/1992 Sb., o cestovních náhradách, v

nyní platném znění) a z náhrady daně z přidané hodnoty, kterou advokátka z těchto částek odvede (19 %, § 137 odst. 3 o. s. ř.). U žalobce ad a) to činí 32 680 Kč + 75 Kč + 185,70 Kč + daň z přidané hodnoty, u žalobkyně ad b) 33 655 Kč + 75 Kč + 196,40 Kč + daň z přidané hodnoty a u žalobkyně ad c) 21 170 Kč + 75 Kč + 59,50 Kč + daň z přidané hodnoty. Náhrady nákladů jsou splatné k rukám advokátky žalobců (§ 149 odst. 1 o. s. ř.).